



פרק ג'

נתונים כמותיים בתחום הביטוח לשנת 2021



רשות שוק ההון,
ביטוח וחיסכון

פרק ג | נתונים כמותיים בתחום הביטוח

1 ביטוח כללי

1.1 | מבוא

ענפי ביטוח כללי כוללים את כל ענפי הביטוח שאינם ביטוח חיים או ביטוח בריאות, ומתרכזים בשני תחומים עיקריים:



בשנת 2021 פעלו בתחום הביטוח הכללי בישראל 18 חברות¹ ב-15 ענפים. בחודש דצמבר² 2021 נרכשה פעילות הביטוח של שירביט חברה לביטוח בע"מ על-ידי הראל חברה לביטוח בע"מ. סך דמי הביטוח ברוטו שגבו החברות בשנת 2021 הסתכמו בכ-24.9 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-6.5% בהשוואה לגבייה בשנת 2020.

1.2 | דמי ביטוח

לוח ג-1 מפרט את דמי הביטוח ברוטו בענפי הביטוח הכללי בשנים 2019-2021, את שיעור השינוי בכל אחד מן הענפים ואת חלקם היחסי של דמי הביטוח בכל ענף מכלל דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי.

1 מנורה מבטחים החזיקה בע"מ מחזיקה בבעלות מלאה במנורה חברה לביטוח בע"מ ובשומרה חברה לביטוח בע"מ ובדוח זה שתי החברות מוצגות בנפרד. כלל חברה לביטוח בע"מ הינה בעלת השליטה בכלל ביטוח אשראי בע"מ ובדוח זה מוצגות שתי החברות במאחד.
2 נתוני שירביט חברה לביטוח בע"מ המוצגים בפרק זה מתייחסים לחודשים ינואר עד נובמבר 2021.

לוח ג-1 | סך דמי הביטוח ברוטו, לפי ענפי ביטוח כללי, 2019-2021 (באלפי ₪, באחוזים)

שינוי בדמי הביטוח		התפלגות לפי ענפים						
2019 /2020	2020 /2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	
-2.6%	4.2%	37.0%	35.7%	35.0%	8,593	8,365	8,717	רכב רכוש
-0.7%	4.7%	23.2%	22.8%	22.4%	5,383	5,343	5,595	רכב חובה
4.8%	7.5%	9.4%	9.7%	9.8%	2,171	2,276	2,447	אובדן רכוש+מקיף בתי עסק
0.9%	3.1%	7.9%	7.9%	7.7%	1,841	1,858	1,917	מקיף דירות
13.6%	17.2%	5.7%	6.4%	7.0%	1,312	1,491	1,747	אחריות מקצועית
1.1%	14.2%	4.9%	4.9%	5.2%	1,129	1,142	1,303	צד ג'
-0.3%	12.3%	3.3%	3.2%	3.4%	757	755	848	סיכונים אחרים
0.8%	6.9%	2.5%	2.5%	2.5%	584	589	629	אחריות מעבידים
19.4%	9.9%	2.0%	2.3%	2.4%	455	543	598	ביטוח הנדסי
4.5%	8.7%	1.3%	1.3%	1.3%	292	305	332	אחריות המוצר
-6.5%	-0.7%	1.1%	1.0%	0.9%	253	237	235	בנקים למשכנתאות
1.1%	4.1%	0.7%	0.7%	0.7%	172	174	181	מטענים בהובלה
10.9%	9.6%	0.6%	0.7%	0.7%	146	162	177	ביטוח אשראי
17.3%	26.3%	0.4%	0.4%	0.5%	86	101	127	ענפי עודף אחרים
5.5%	8.5%	0.2%	0.2%	0.2%	43	45	49	כלי טיס וכלי שיט
0.7%	6.5%	100%	100%	100%	23,217	23,385	24,902	סה"כ

מקור: נתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

בשנת 2021 חלה עלייה בדמי הביטוח כמעט בכל ענפי הביטוח הכללי. השנה נצפתה עלייה בענף רכב רכוש (4.7%), לאחר הירידה שנצפתה בשנתיים הקודמות. ניתן לייחס את העלייה בענף רכב רכוש לגידול של כ-5% במספר כלי הרכב המבוטחים. גם בענף דירות ניתן לייחס חלק משמעותי בגידול לגידול בהיקף הדירות המבוטחות אשר עלה בשיעור גדול יותר מהעלייה בדמי הביטוח.

לוח ג- 2 | סך דמי ביטוח ברוטו בביטוח כללי, לפי חברות ביטוח, 2019-2021 (באלפי ₪, באחוזים)

שיעור השינוי בדמי ביטוח		נתח שוק			דמי ביטוח ברוטו			
2020 /2019	2021 /2020	2019	2020	2021	2019	2020	2021	
-3.6%	10.9%	14.9%	14.2%	14.8%	3,452	3,329	3,692	הראל
2.2%	9.9%	12.1%	12.2%	12.6%	2,803	2,864	3,146	הפניקס
9.7%	13.7%	10.1%	11.0%	11.8%	2,355	2,584	2,937	כלל
3.1%	7.0%	9.8%	10.0%	10.0%	2,266	2,336	2,500	מנורה
-3.7%	4.2%	8.8%	8.4%	8.2%	2,039	1,963	2,046	איילון
-4.0%	-16.3%	10.0%	9.5%	7.5%	2,323	2,230	1,865	מגדל
-10.5%	-5.0%	8.7%	7.7%	6.9%	2,012	1,801	1,711	ביטוח ישיר
15.7%	17.9%	5.2%	6.0%	6.7%	1,217	1,407	1,659	שלמה
-6.8%	2.3%	5.3%	4.9%	4.7%	1,232	1,149	1,175	הכשרה
-0.6%	12.6%	3.6%	3.5%	3.8%	835	830	935	AIG
-2.9%	-1.6%	3.9%	3.8%	3.5%	905	879	865	שומרה
-8.2%	18.8%	2.1%	1.9%	2.1%	483	443	526	שירביט
0.8%	6.7%	2.0%	2.0%	2.0%	461	465	496	ביטוח חקלאי
-3.4%	2.8%	1.8%	1.7%	1.6%	407	393	404	קרן נזקי טבע
138.0%	30.2%	0.4%	1.0%	1.2%	100	238	310	ווישור
110.2%	69.9%	0.4%	0.8%	1.2%	85	179	304	ליברה
18.7%	17.4%	0.5%	0.6%	0.6%	112	133	156	ב.ס.ס.ח.
3.0%	2.2%	0.3%	0.4%	0.3%	80	82	84	אשרא
-1.9%	6.7%	0.2%	0.2%	0.2%	49	48	51	קרנית
595.3%	21.2%	0.0%	0.1%	0.2%	5	35	42	ענבל
0.7%	6.5%	100.0%	100.0%	100.0%	23,217	23,385	24,902	סה"כ

מקור: נתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

ניתן להבחין בירידה בנתח השוק של החברות מגדל חברה לביטוח בע"מ ואיי.די.איי חברה לביטוח בע"מ (ביטוח ישיר) ובשיעור השינוי בדמי הביטוח. מנגד, נמשכת מגמת הגידול בדמי הביטוח של החברות החדשות, ליברה חברה לביטוח בע"מ ווישור חברה לביטוח בע"מ. השינויים בנתח השוק של החברות מעידים על התחרות השוררת ביניהן.

1.3 | מדדי ריכוזיות ונתח שוק

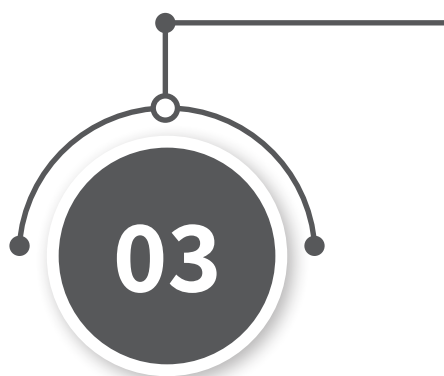
מדדי הריכוזיות בענף מהווים סממן לרמת התחרות בו: ריכוזיות גבוהה עשויה להעיד על תחרות מועטה ולהיפך. לוח ג-3 מציג שלושה מדדי ריכוזיות לשנת 2021 בענפי ביטוח מרכזיים בהשוואה לשנים הקודמות ולשנת 2000³:

מדד הרפינדל - הירשמן (מדד HHI)

סכום ריבועי נתחי השוק של כל קבוצות או חברות ביטוח. נתח השוק של כל קבוצה או חברה מחושב כיחס שבין דמי ביטוח ברוטו שגבתה חברה לבין סך דמי הביטוח בענף. מדד HHI נע בין 0 ל-1. יחס של 1 מבטא ריכוזיות מקסימלית – בענף פועלת חברה אחת בלבד.

מדד יחס הריכוזיות CR5 (Concentration Ratio)

סכום נתחי השוק של חמש הקבוצות או חברות הביטוח הגדולות בענף.



מדד יחס הריכוזיות CR3 (Concentration Ratio)

סכום נתחי השוק של שלוש הקבוצות או חברות הביטוח הגדולות בענף.



³ בשנת 1976, במקביל לכניסתו לתוקף של חוק פיזיונים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 הקימו חברות הביטוח את תאגיד אבנר (איגוד לביטוח נפגעי רכב בערבון מוגבל), אשר חלק עם חברות הביטוח את האחריות (סיכונים) לפוליסות שהופקו על ידן לביטוח רכב חובה. באותן שנים, היו דמי הביטוח בביטוח רכב חובה מפוקחים ובתעריף אחיד. בשנת 1997 עוגנה פתיחת ענף רכב חובה לתחרות בחוק ביטוח רכב מנועי (ביטוח בתנאי תחרות מבוקרת, הסדרים לתקופת מעבר והוראות לעניין אבנר), תשנ"ז-1997, שמטרתו הייתה לסיים את פעילותה של אבנר (באופן הדרגתי עד לשנת 2003) בפוליסות חדשות ולעבור בענף ביטוח רכב חובה למודל של תחרות מבוקרת. במרכז המודל עמדה העברה של מלוא האחריות הביטוחית (הסיכונים לצד הסיכונים ליצירת ריווחים), מהציבור אל חברות הביטוח. בהתאם לחוק זה, משנת 2000 נשאו חברות הביטוח במרבית האחריות (60%) לפוליסות חדשות שהופקו על ידן ומכאן מהווה שנה זו שנת השוואה.

לוח ג-3 | מדדי ריכוזיות בביטוח כללי, לפי ענפי ביטוח, 2019-2021

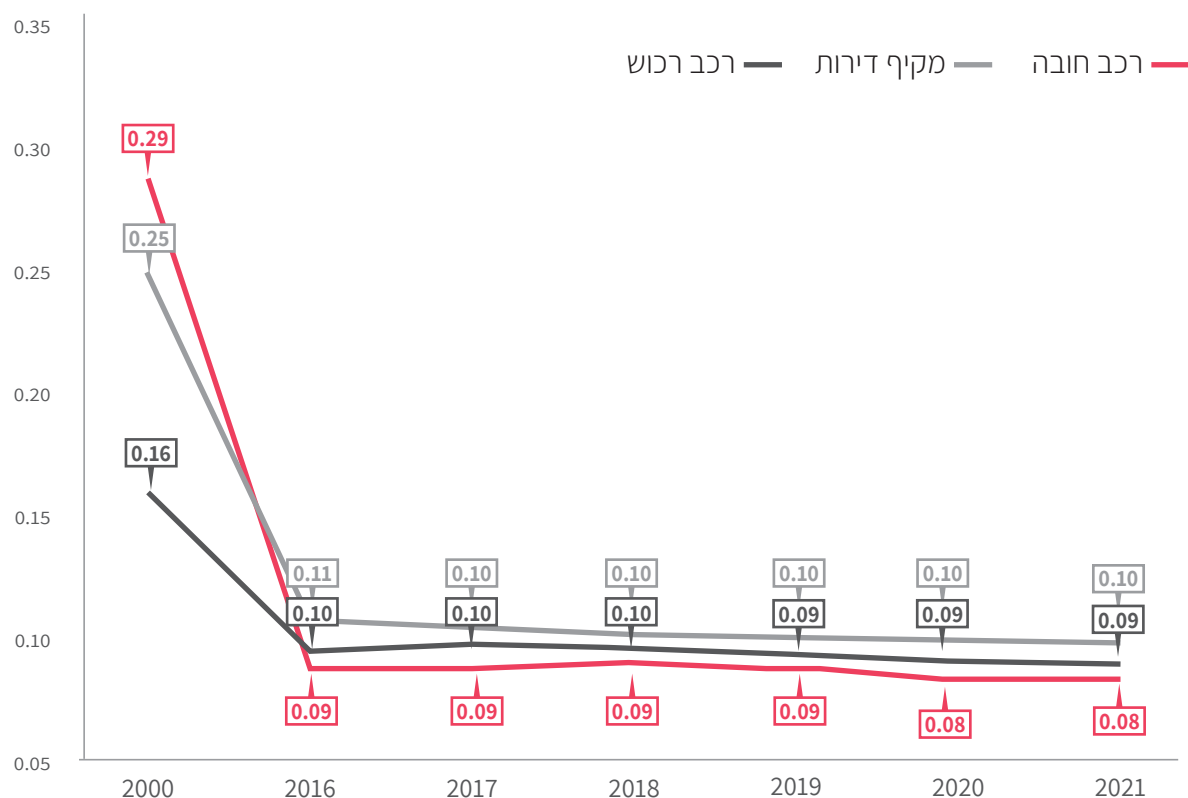
CR5				CR3				הרפינדל-הירשמן				
2000	2019	2020	2021	2000	2019	2020	2021	2000	2019	2020	2021	
60%	54%	53%	54%	49%	34%	34%	35%	0.29	0.09	0.08	0.08	רכב חובה
49%	58%	56%	56%	35%	38%	36%	36%	0.16	0.09	0.09	0.09	רכב רכוש
63%	61%	61%	61%	47%	39%	38%	39%	0.25	0.10	0.10	0.10	מקיף דירות
62%	76%	76%	75%	46%	52%	52%	51%	0.22	0.14	0.14	0.14	אחריות מעבידים
62%	78%	78%	76%	47%	57%	57%	56%	0.22	0.15	0.15	0.15	אובדן רכוש+מקיף בתי עסק
81%	70%	75%	75%	68%	46%	49%	53%	0.58	0.13	0.13	0.14	ביטוח הנדסי
62%	77%	77%	78%	47%	57%	53%	54%	0.22	0.16	0.15	0.15	ענפי אחריות אחרים
-	90%	89%	90%	-	70%	69%	70%	-	0.21	0.21	0.23	בנקים למשכנתאות
100%	100%	100%	100%	95%	100%	100%	100%	0.63	0.51	0.51	0.51	ביטוח אשראי
43%	57%	57%	58%	31%	37%	38%	39%	0.12	0.09	0.09	0.09	סה"כ

מקור: מחושב על בסיס נתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

ניתן לראות כי בענף רכב רכוש (כמו גם בענפים נוספים) נשמרת מגמה יציבה בכל מדדי יחס הריכוזיות על אף העלייה בדמי הביטוח, אפשר לייחס זאת לתחרות המשוכללת בענף, לגידול בהיקף הפעילות של חברות בעלות נתח שוק קטן וכניסתן של חברות ביטוח חדשות לענף זה החל משנת 2018 שכאמור לעיל, ממשיכות להרחיב את נתח השוק שלהן.

בענף ביטוח אשראי פועלות מספר מצומצם של חברות ביטוח, לפיכך מדדי יחס הריכוזיות CR3 ו-CR5 עומדים על 100% בענף זה. בענף הבנקים למשכנתאות (שיווק באמצעות סוכנויות אשר בבעלות בנקים למשכנתאות) פעילות רק 9 חברות, כאשר חלקן אינן משווקות פוליסות חדשות והפרמיות המתקבלות אצלן הן תוצאה של פוליסות ששווקו בעבר כך שנתח השוק שלהן אינו משמעותי, מה שמביא ליחס ריכוזיות גבוה, בעיקר ביחס CR5.

תרשים ג-1 | מדד הרפינדל - הירשמן (מדד HHI) בענפי רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות, 2016-2021



תרשים ג-1 מציג את הירידה בריכוזיות משנת 2000 ובשנים 2016-2021 בשלושת הענפים המרכזיים בביטוח הכללי – רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות.

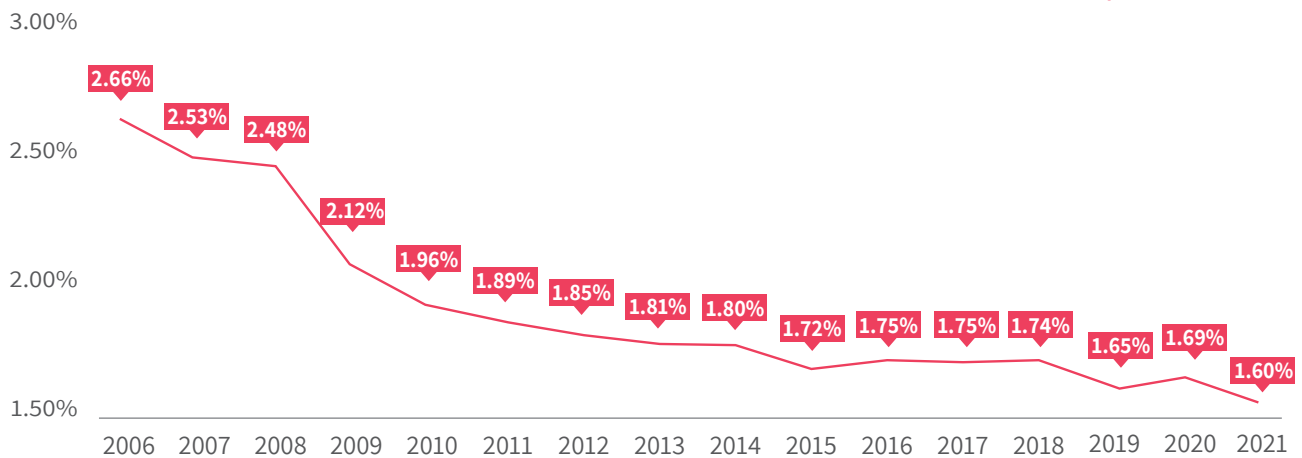
לוח ג-4 | נתח שוק דמי הביטוח ברוטו בענפי הביטוח הכללי, לפי חברות ביטוח, 2021 (באחוזים)

שם החברה	רכב חובה	רכב רכש	אובדן/רכוש ומקרה בטיח עסק	מקרה זרזות	מקרה דמים	צד ג'	אחריות מקצועית	אחריות המוצר	ביטוח הנדסי	בנקים למשכ"ן ומאות	כלי טיס וכלי שיט	מטענים בהובלה	ענפי עודף אחרים	ביטוח אש ואי	סוכנים אחרים	סה"כ
הראל	11.1%	10.9%	24.9%	13.7%	24.5%	20.1%	29.2%	22.7%	11.9%	37.2%	8.8%	24.1%	-	-	4.6%	14.8%
הפנקס	11.7%	13.3%	14.7%	13.3%	13.7%	14.0%	12.5%	13.5%	8.5%	10.1%	41.0%	25.5%	26.1%	-	1.9%	12.6%
כלל	10.7%	9.1%	16.8%	11.7%	11.1%	13.6%	11.7%	8.0%	18.3%	22.9%	4.7%	18.3%	16.3%	55.1%	13.8%	11.8%
מנורה	8.1%	11.1%	8.8%	9.5%	8.1%	6.6%	17.0%	9.9%	20.1%	8.6%	9.0%	5.3%	21.9%	-	4.2%	10.0%
איילון	5.9%	6.7%	10.0%	5.1%	12.8%	17.7%	14.4%	13.4%	14.8%	10.2%	20.9%	2.3%	34.7%	-	1.4%	8.2%
מנדל	6.4%	6.6%	9.9%	10.8%	12.9%	11.0%	6.1%	13.2%	10.0%	0.5%	8.2%	23.1%	-	-	0.6%	7.5%
א.י.ד.א.י	8.2%	11.3%	0.1%	11.5%	0.2%	1.4%	-	-	-	9.5%	-	-	-	-	-	6.9%
ש.שלמה	12.0%	9.2%	0.8%	5.7%	1.8%	2.0%	0.6%	2.2%	0.0%	0.5%	-	-	-	-	-	6.7%
הכשרה	5.1%	4.8%	5.1%	3.8%	7.7%	8.0%	1.6%	7.7%	6.6%	-	-	-	-	-	2.7%	4.7%
אוג	3.8%	4.8%	1.5%	7.0%	1.1%	0.9%	8.5%	2.3%	0.1%	0.5%	-	-	1.0%	-	-	3.8%
שומרה	4.9%	5.0%	0.6%	4.4%	0.7%	1.3%	-	-	0.1%	-	-	-	-	-	3.3%	3.5%
שרביט	3.2%	2.8%	0.1%	1.8%	1.1%	0.3%	0.3%	0.9%	7.0%	-	7.4%	-	-	-	0.1%	2.1%
ביטוח חקלאי	1.5%	1.6%	4.9%	1.4%	4.3%	3.0%	0.8%	6.4%	2.8%	-	-	1.4%	-	-	1.1%	2.0%
קרן נזקי טבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47.5%	1.6%
וישור	4.6%	0.6%	-	0.1%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.2%
ליבורה	2.1%	2.1%	-	0.2%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.2%
ב.ס.ס.ח.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44.9%	9.0%	0.6%
אשרא	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.8%	0.3%
קרנית	0.9%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.2%
ענבל	-	-	1.7%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.2%
סה"כ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

מקור: נתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

1.4 | היקף הפעילות בביטוח כללי

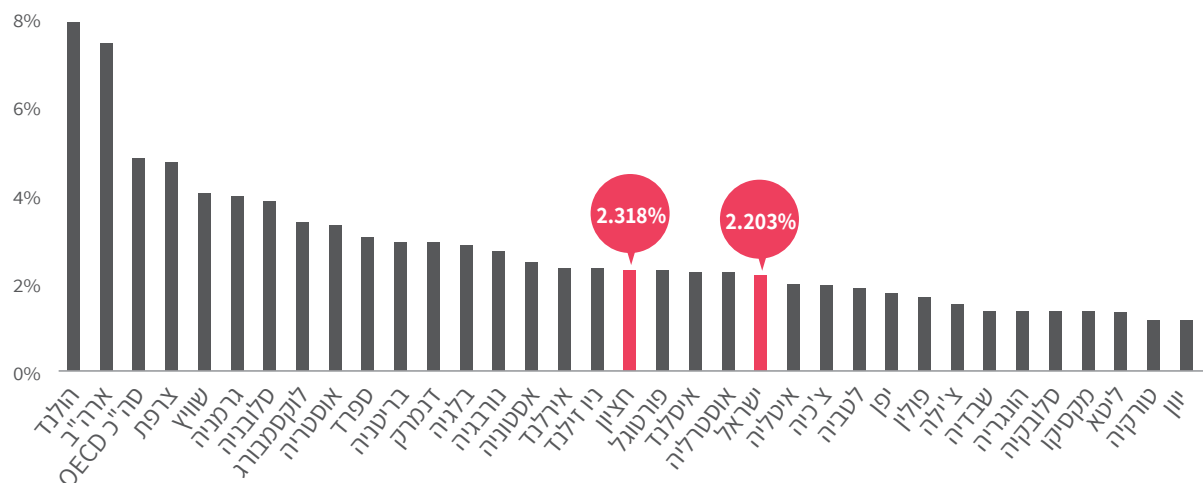
תרשים ג-2 | שיעור דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי, ביחס לתוצר⁴, 2006-2021



מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

מתרשים ג-2 ניתן לראות כי שיעור הפרמיות ביחס לתוצר ירד וזאת על אף העלייה בסך הפרמיה ברוטו. הירידה ביחס בין הפרמיה לתמ"ג נובעת מהעלייה הגדולה והחריגה שהתרחשה בתמ"ג בשנת 2021, לאחר שבשנה הקודמת חלה ירידה בתמ"ג שגם היא הייתה חריגה ביחס לשאר השנים המוצגות בתרשים ג-2.

תרשים ג-3 | שיעור דמי הביטוח בענפי הביטוח (ללא ביטוח חיים) ביחס לתוצר, בישראל ובמדינות DCEO בשנת 2020⁵



מקור: OECD Statistics Portal ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

4 בסיס הנתונים לשנת 2021 הינו תוצר מקומי גולמי, במחירי שוק שוטפים (הכנסה ריאלית ורווחים (הפסדים) מתנאי סחר) לשנת 2021.

5 הנתונים מוצגים לשנת 2020, בהתאם לנתונים העדכניים שפורסמו על ידי ה-OECD נכון למועד עריכת דוח הממונה.

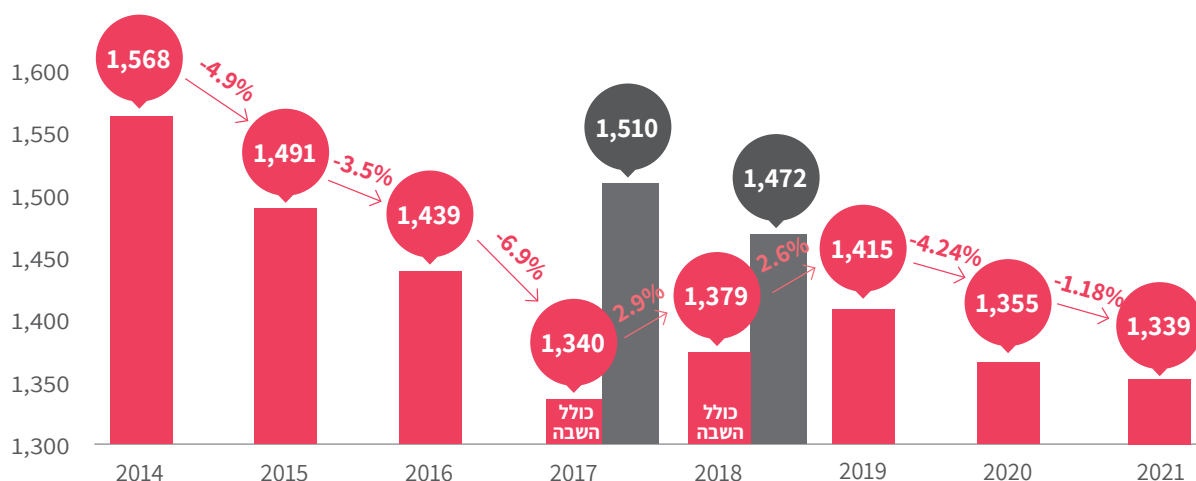
בתרשים ג-3 מוצג בהשוואה בינלאומית יחס דמי הביטוח לתוצר. נתון זה מייצג את מידת התפוצה (שיעור החדירה) של ביטוח כללי ובריאות במשק במדינות ה-OECD בשנת 2020, ומהווה אינדיקציה להיקף ההוצאה הכללית של משקי הבית על ביטוח. מתרשים זה עולה כי סך הפרמיות בענפי ביטוח כללי בישראל ביחס לתמ"ג בשנת 2020 היה נמוך לעומת הנתון החציוני בקרב מדינות ה-OECD⁶, ועמד על 2.203% מתוך התמ"ג המהווה ירידה מינורית מהשנה הקודמת אז עמד הנתון בישראל על 2.207% נמוך מהנתון החציוני לשנת 2019.

1.5 | נתונים נבחרים בענף רכב חובה

1.5.1 פרמיה ממוצעת

הפרמיה הממוצעת לכלי רכב פרטיים ומסחריים עד 3.5 טון ירדה בשנת 2021 בכ-1.18% לעומת שנת 2020. ניתן לשייך ירידה זו, בין היתר, לכניסתם לשוק של רכבים בטיחותיים יותר המצוידים במערכות בטיחות מצילות חיים בגינן ניתנו הנחות משמעותיות על ידי חברות הביטוח, וכן עקב המשך התחרות בענף.

תרשים ג-4 | פרמיה ממוצעת לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון בענף ביטוח רכב חובה



מקור: נתוני מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי בענף ביטוח רכב חובה, ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

עד 2016 כולל, הפרמיה ברוטו חושבה בהתבסס על הפרמיה נטו לפי דיווחי החברות למפעיל המאגר הסטטיסטי. החל משנת 2017, הפרמיה ברוטו הינה בהתאם לפרמיה ברוטו שדווחה למפעיל המאגר ע"י החברות.

דמי ביטוח ממוצעים לשנים 2017 ו-2018: העמודות בכחול מציגות את דמי הביטוח הממוצעים לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון שהיו אמורים להיגבות ללא ההנחה שניתנה לציבור המבוטחים בגין השבת הכספים העודפים שהצטברו בחשבון קרנית. ראו הסבר מפורט בסעיף 1.5.1 "פרמיה ממוצעת", בפרק ג' "נתונים כמותיים בתחום הביטוח", בדוח הממונה לשנת 2019: https://www.gov.il/BlobFolder/reports/head-of-the-authority-reports/he/AnnualReportsCSIMA2019_C.pdf

6 במדינות ה-OECD מסווגים כל ענפי הביטוח שאינם ביטוח חיים (non-life insurance lines) בענפי ביטוח כללי. לצורך ההשוואה, נתונים שבתרשים ג-3 סווגו ענפי ביטוח כללי בישראל בדרך הזאת.

1.5.2 מימון ביטוח חובה לאופנועים ב"פול"

פקודת ביטוח רכב מנועי מחייבת כל משתמש ברכב מנועי להחזיק פוליסת ביטוח המכסה נזקים לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונת דרכים.⁷ מרבית האופנועים במדינה מבוטחים בתאגיד ה"פול", אשר נועד, בין היתר, לבטח את המשתמשים ברכב מנועי שלא הצליחו להשיג כיסוי ביטוחי אצל מבטח. על פי הדוחות הכספיים של ה"פול" לשנת 2021, כ-67% ממבוטחי ה"פול" הם בעלי אופנועים.⁸

בשנת 2021 חלה עלייה של כ-4.5% במספר רוכבי האופנועים המבוטחים בביטוח חובה במסגרת ה"פול" (מ-119,474 בשנת 2020 ל-124,806 בשנת 2021). בשנת 2021 עלות הנזקים בגין ביטוח אופנועים הסתכמה בכ-1 מיליארד ש"ח, לעומת 933 מיליון ש"ח בשנת 2020, עלייה של כ-7.8%. תרשים ג-5 מציג את שלושת מקורות המימון של תשלומי הביטוח לרוכבי אופנועים:

1. **דמי ביטוח** | בשנת 2021 סך דמי הביטוח⁹ של רוכבי דו-גלגלי ב"פול" היו 330 מיליון ש"ח, לעומת 312 מיליון ש"ח בשנת 2020, עלייה של כ-5.7%.
2. **צו החצייה** | סך הכספים שה "פול" צפוי לקבל מחברות הביטוח מכוח צו החצייה¹⁰ עקב תאונות אופנוע שהתרחשו בשנת 2021, ושבהן היה מעורב רכב אחר, מוערך ב-332 מיליון ש"ח, לעומת 325 מיליון ש"ח בשנת 2020, עלייה של כ-2.1%.
3. **סבסוד על ידי הציבור ("מרכיב העמסה")** | ציבור הנהגים בישראל המבוטחים בביטוח חובה מסבסד את גירעון ה"פול" מדי שנה. בשנת 2021 עמד סבסוד ביטוח האופנועים ב"פול" על 345 מיליון ש"ח, לעומת 296 מיליון ש"ח בשנת 2020, עלייה של כ-16.5%.

תרשים ג-5 | מקורות למימון עלות תביעות בגין תאונות האופנועים ב"פול" בשנת 2021



מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות הכספיים של ה"פול" לשנת 2020.

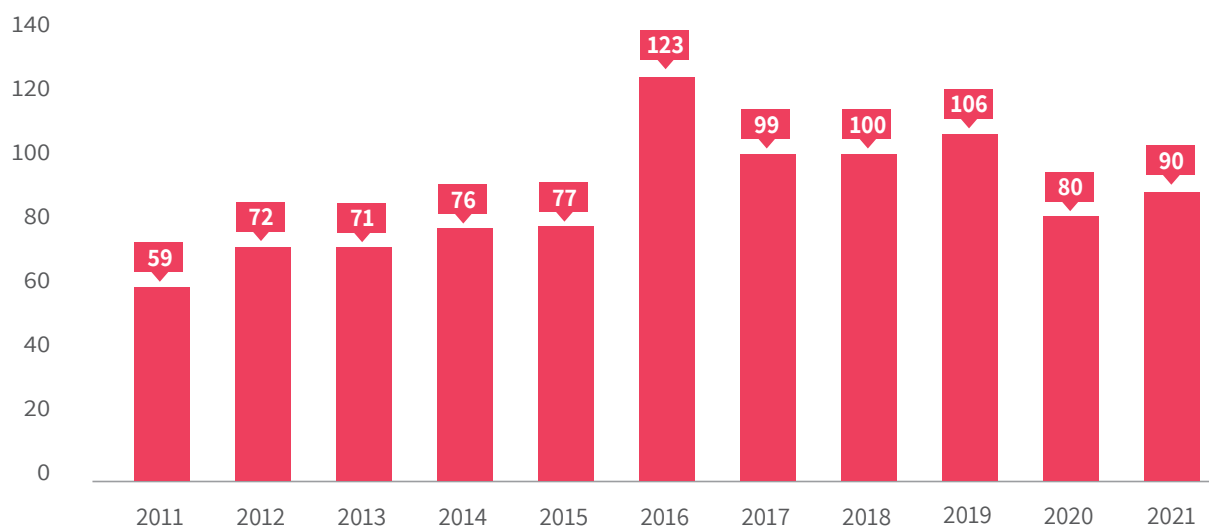
7 פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970.

8 במונחי חשיפות.

9 פרמיות ודמים שהורווחו.

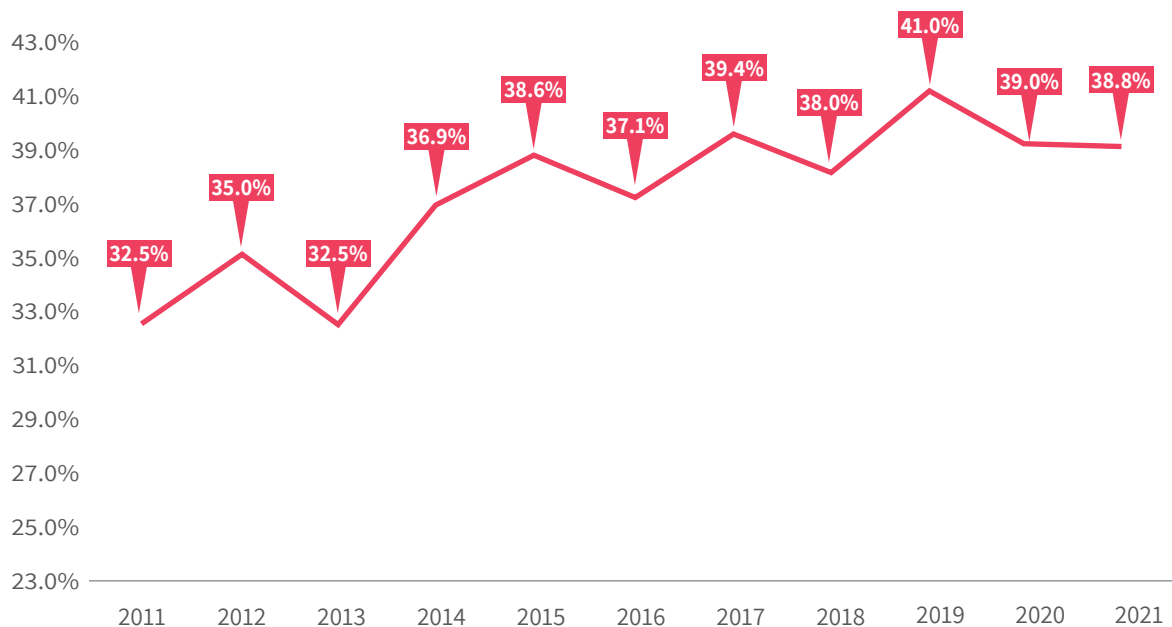
10 ב-1 ביוני 2008 נכנס לתוקפו תיקון מספר 20 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975. תיקון זה קבע כי בתאונת דרכים שבה היה מעורב אופנוע ורכב אחר שאינו אופנוע, ישלם המבטח של הרכב האחר למבטח של האופנוע 75% מהפיצויים בגין נזקי הגוף של רוכב האופנוע עקב התאונה, במקום 50% טרם עדכון זה.

תרשים ג-6 | מימון תאונות האופנועים ב"פול" על ידי יתר נהגי הרכב בישראל בשנים 2011-2021 (סבסוד ממוצע לפוליסה בש)



מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות הכספיים של "הפול" לשנת 2021; נתוני מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי.

תרשים ג-7 | שיעור אופנועים בלתי מבוטחים בביטוח חובה בשנים 2011-2021¹¹



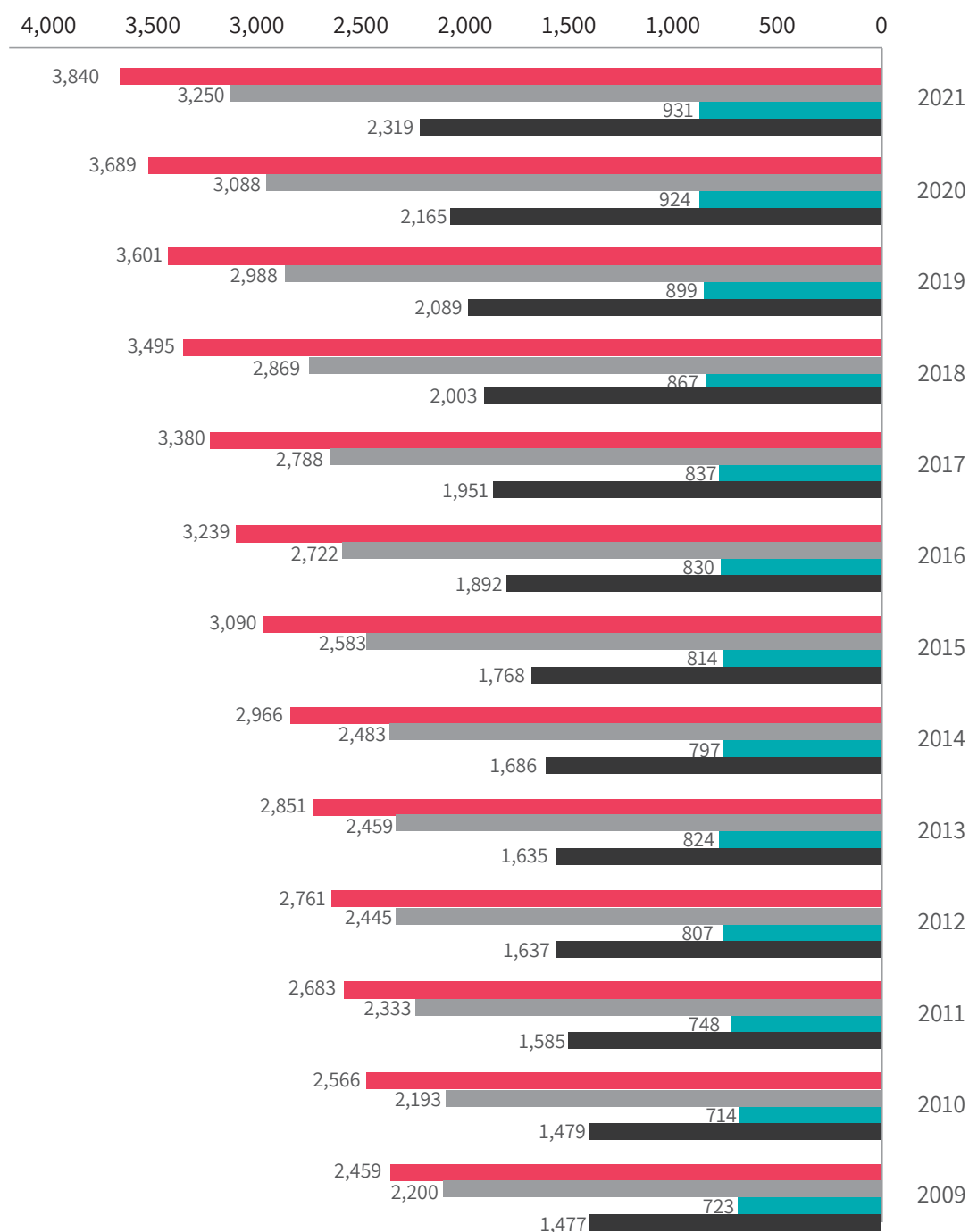
מקור: מפעיל מאגר הנתונים הסטטיסטי בביטוח רכב חובה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

11 במונחי שנות ביטוח.

1.6 | נתונים נבחרים בענף ביטוח רכוש

תרשים ג-8 | מספר רכבים מבוטחים בענף ביטוח רכב-רכוש, 2009-2021, אלפי יח'

■ סה"כ רכבים במשק ■ סה"כ רכבים מבוטחים ■ מספר הרכבים המבוטחים בענף רכב-רכוש, צד ג' בלבד
■ מספר הרכבים המבוטחים בענף רכב-רכוש, למעט צד ג' בלבד

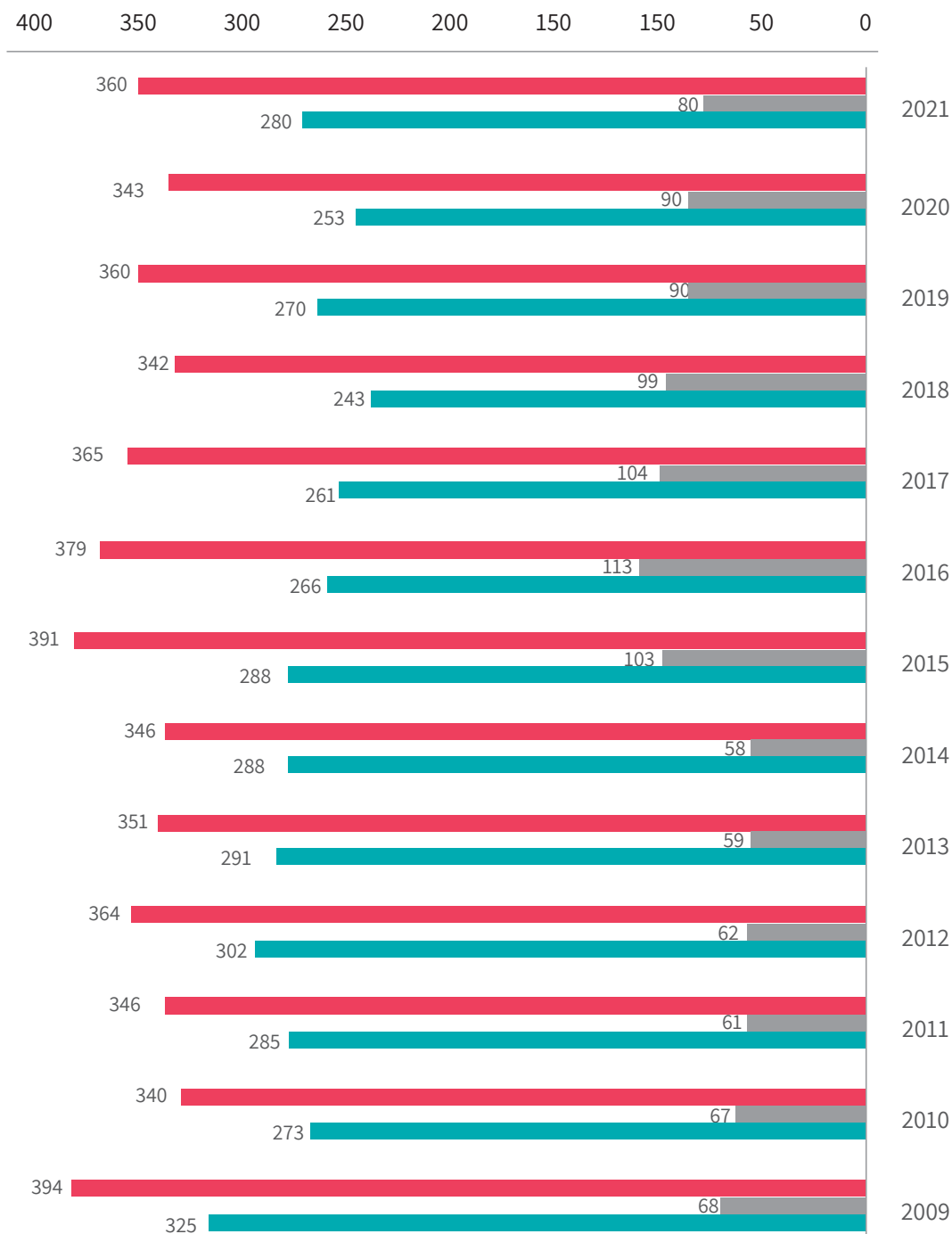


מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

בתרשים ג-8 ניתן לראות כי משנת 2009 עד 2021 מצבת הרכבים בישראל גדלה בכ-61% כאשר שיעור הרכבים המבוטחים נע בין 80% ל-90% לאורך השנים, שיעור זה עומד נכון ל-2021 כ-85%. בשנת 2021 הגידול במספר כלי הרכב המבוטחים, שעמד על כ-5%, גבוה בכ-20% מהגידול במספר כלי הרכב המנועיים בישראל, שעמד על כ-4%.

תרשים ג-9 | מספר תביעות בענף ביטוח רכב-רכוש, 2009-2021, (אלפים)

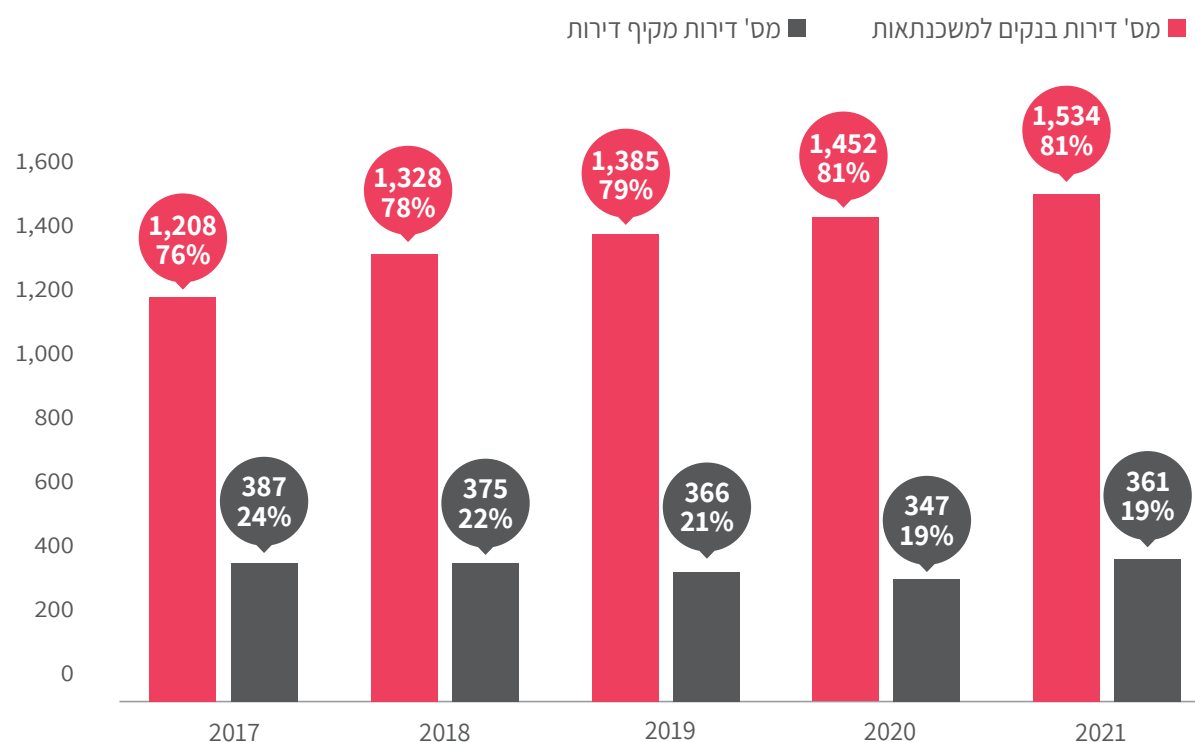
■ סה"כ תביעות רכב רכוש ■ תביעות ביטוח בענף רכב-רכוש, למעט צד ג' ■ תביעות ביטוח בענף ג' בלבד



מקור: נתוני דיווח החברות על פי הוראות קודקס הרגולציה.

מתרשים ג-9 ניתן ללמוד כי לאחר שחלה בשנה שיעור ירידה במספר התביעות בענף ביטוח רכב רכוש, חלה בשנת 2021 עלייה בשיעור דומה, כך שמספר התביעות בשנת 2021 דומה למספר בשנת 2019 (לפני התפרצות מגפת הקורונה).

תרשים ג-10 | מספר הדירות המבוטחות בביטוח מקיף-דירות וביטוח דירות שנמכרו באמצעות סוכנויות הבנקים למשכנתאות בשנים 2017-2021 (באלפים)



מקור: נתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

השנה נמשכה מגמת הגידול במספר הדירות המבוטחות. שיעור המבוטחים באמצעות סוכנויות הביטוח של הבנקים למשכנתאות נותר זהה לשנה קודמת ועומד על כ-19%.

1.7 | Loss Ratio-שיעור הנזקים

שיעור הנזקים הנו היחס בין התביעות ששולמו והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח לבין הפרמיות שהורווחו.¹²

לוח ג-5 | שיעור הנזקים בקרב חברות בענפי ביטוח כללי, 2021 (באחוזים)

רכב רכוש	דירה	בנקים למשכנתאות
AIG	85%	38%
איילון	97%	57%
ביטוח חקלאי	80%	59%
ביטוח ישיר	73%	55%
הכשרה	92%	73%
הפניקס	80%	49%
הראל	86%	58%
ווישור	94%	74%
כלל	82%	48%
ליברה	106%	83%
מגדל	88%	48%
מנורה	76%	58%
שומרה	79%	48%
שירביט	92%	67%
שלמה	82%	66%
סך הכל ממוצע ענפי	83%	54%

חישוב שיעור הנזקים בענפים מקיף דירות ובנקים למשכנתאות משקף את המאפיינים הייחודיים של ענפים אלה, והינו היחס בין תביעות בשייר ועלות ביטוח המשנה (פרמיית משנה מרווחת בניכוי עמלת משנה) לבין הפרמיות שהורווחו.

לוח ג-6 | התפתחות שיעור הנזקים בשנים 2017-2021 ממוצע ענפי (באחוזים)

2017	2018	2019	2020	2021
72%	66%	70%	69%	83%
55%	57%	61%	57%	54%
62%	65%	63%	67%	68%

ניתן לראות כי לאחר מספר שנים בהן שיעור הנזקים היה נמוך חלה עליה בשיעור הנזקים בענף רכש רכוש, אשר ניתן לייחס למספר גורמים וביניהם סיום הסגר השלישי בחודש פברואר 2021 ומעבר להתנהלות במשק פתוח לאורך מרבית שנת 2021, גידול בחומרת התביעה הנובע בין היתר ממחירי החלפים וזמינותם וכן עליה בשיעור גניבות הרכב בשנה זו.

12 אם חברת ביטוח משלמת 60 ש' לתביעות, מתוך כל 100 ש' שהרוויחה מהפרמיות ששילמו לה (ואין תביעות נוספות שנרשמו במהלך השנה), יחס התביעות שלה יהיה 60%. יחס זה עשוי לשקף את איכות החיתום בשנה הנמדדת.

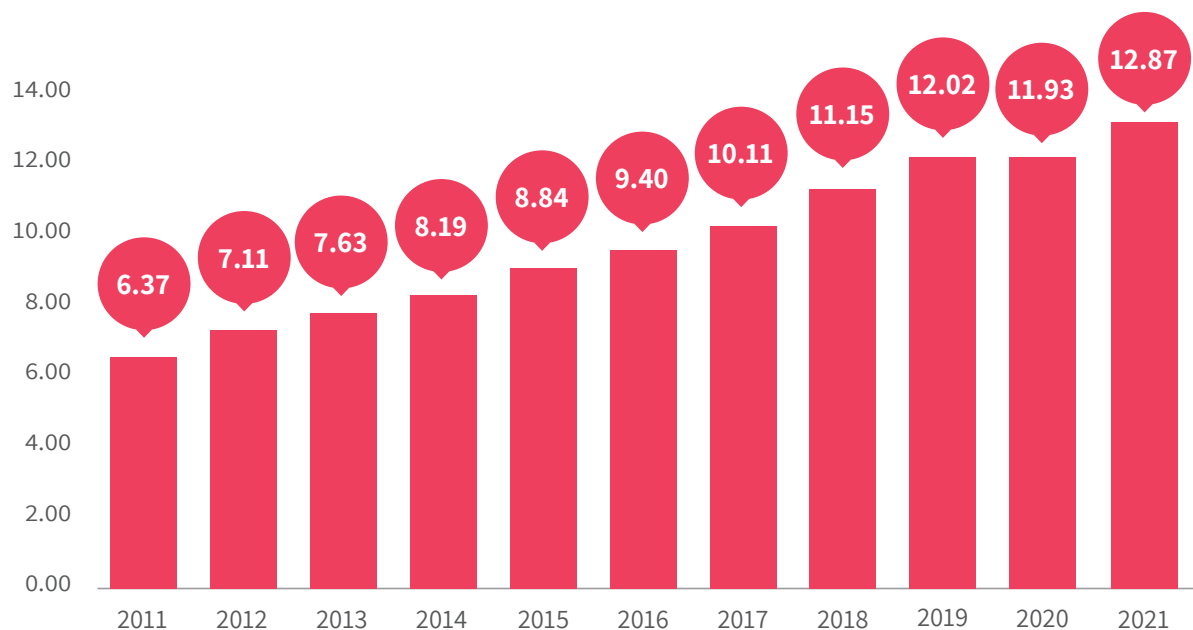
2 ביטוח בריאות

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון מפקחת על ביטוחי הבריאות והסיעוד המשווקים על ידי חברות הביטוח. ביטוחים אלו כוללים ביטוחים הנמכרים במתכונת פרט – ישירות למבוטח, וכן במתכונת קבוצתית דוגמת מעסיקים וקופות החולים.

2.1 נתונים עיקריים בביטוח בריאות

שוק ביטוחי הבריאות כולל בתוכו שני ענפים: ענף מחלות ואשפוז – בו מתרכזת מרבית פעילות חברות ביטוח בתחום הבריאות, וענף תאונות אישיות. ענף מחלות ואשפוז כולל את תתי-הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (דוגמת ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח סיעודי, ביטוח מחלות קשות, ביטוחי שיניים, ביטוחי נכות, ביטוח נסיעות לחו"ל וביטוח בריאות לעובדים זרים.

תרשים ג-11 | סך דמי הביטוח ברוטו בביטוח בריאות (מחלות ואשפוז) בשנים 2011-2021 (במיליארדי ₪)¹³



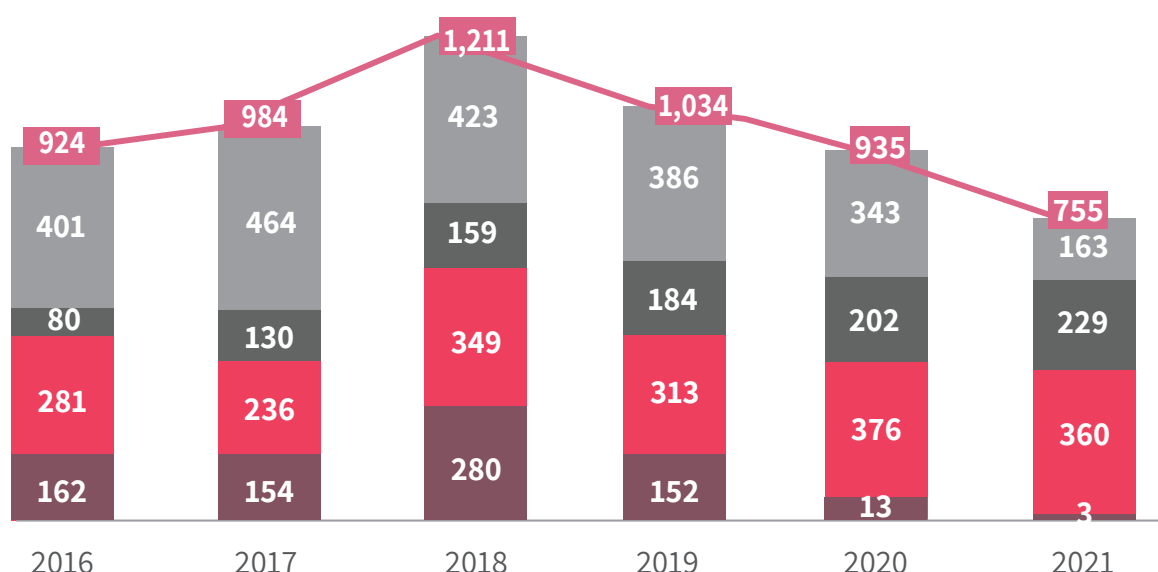
המקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

כפי שניתן לראות בתרשים לעיל, קיים גידול בשנת 2021 לעומת השנה שקדמה לה, בגובה דמי הביטוח ברוטו בביטוח בריאות. גידול זה נובע בין היתר מהעלייה ברכישת פוליסות נסיעות לחו"ל לאחר שיא מגפת הקורונה.

13 נתוני פרק זה אינם כוללים ביטוחי אבדן כושר עבודה, המדווחים כחלק מהדיווח על ביטוחי חיים ראו פרק החיסכון הפנסיוני.

תרשים ג-12 | פרמיה משוננת* עסק חדש, בענפים נבחרים (במיליוני ₪)

■ סיעודי פרט ■ הוצאות רפואיות פרט ■ מחלות קשות ■ תאונות אישיות (ז"א) ■ סה"כ

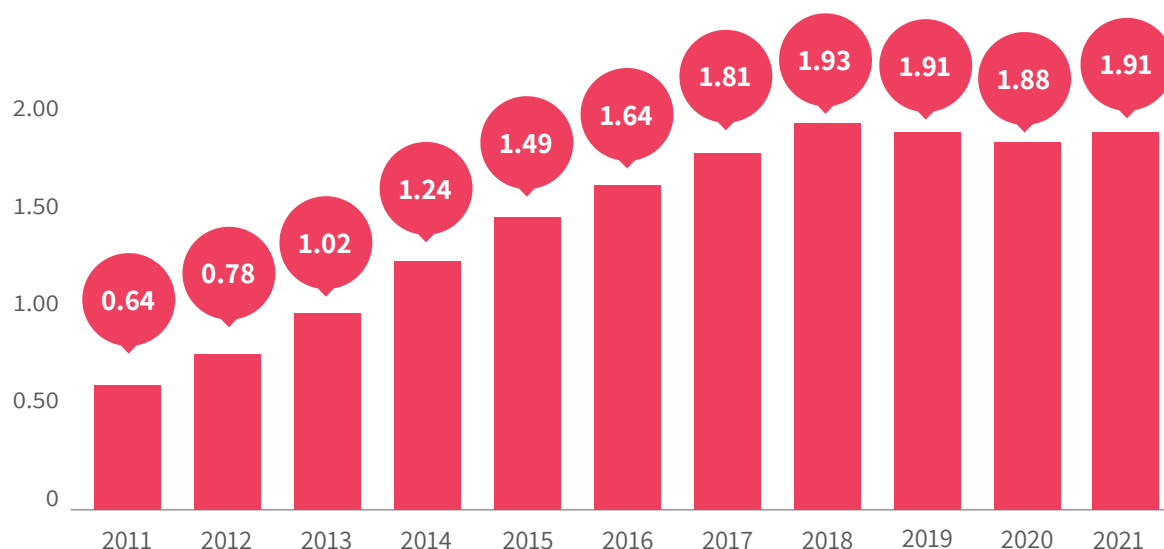


מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחות סולו של החברות.

* פרמיה משוננת – מוגדרת כמכפלה של הפרמיה החודשית האחרונה ששולמה, כפול 12 (על מנת לשקף גובה פרמיה שנתי).

בתרשים לעיל ניתן לראות קיטון במכירות חדשות. זאת, בין היתר, לאור הקיטון במכירת פוליסות תאונות אישיות. להרחבה ראו תרשים ג-13 להלן.

תרשים ג-13 | סך דמי הביטוח ברוטו בביטוח תאונות אישיות בשנים 2011-2021 (במיליארדי ₪)



ניתן לראות שהגידול שאפיין את ענף תאונות אישיות בעבר נבלם, והחל משנת 2018 סך דמי הביטוח ברוטו תאונות אישיות יחסית יציב. התייצבות מכירות כאמור, ניתן להסביר בביקורות צירוף לביטוח תאונות אישיות שערכה רשות שוק ההון וכן, בכניסתו לתוקף של תיקון הוראות החוזר המאוחד – שער 6 חלק 3 פרקים 4-2,3 – ביטוח תאונות אישיות ב-1 במאי 2021.

לוח ג-7 | דמי ביטוח ברוטו בענף מחלות ואשפוז בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, לפי תתי-ענפים, 2011 לעומת 2021* (במיליוני ₪)

במיליוני ₪	פרט		קבוצתי		סך הכל		נתח שוק		שיעור השינוי
	2021	2011	2021	2011	2021	2011	נתח שוק של תת-הענף לשנת 2021 (באחוזים)	נתח שוק של תת-הענף לשנת 2011 (באחוזים)	
הוצאות רפואיות	3,128	1,417	1,722	751	4,850	2,169	38%	34%	11%
סיעודי	1,889	767	3,135	1,618	5,024	2,385	39%	37%	4%
מחלות קשות	1,397	534	61	54	1,458	588	11%	9%	23%
שיניים	-	4	517	472	517	476	4%	7%	-46%
נסיעות לחו"ל	376	229	35	112	411	340	3%	5%	-40%
נכויות	137	196	44	19	180	215	1%	3%	-58%
עובדים זרים	392	133	16	14	408	147	3%	2%	37%
אחר	4	18	13	29	17	47	0%	1%	-82%
סה"כ מחלות ואשפוז	7,323	3,298	5,543	3,069	12,866	6,367	100%	100%	0%

לוח ג-8 | נתונים בביטוח בריאות בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, לפי ענפים ותתי-ענפים, 2021 (במיליוני ₪)

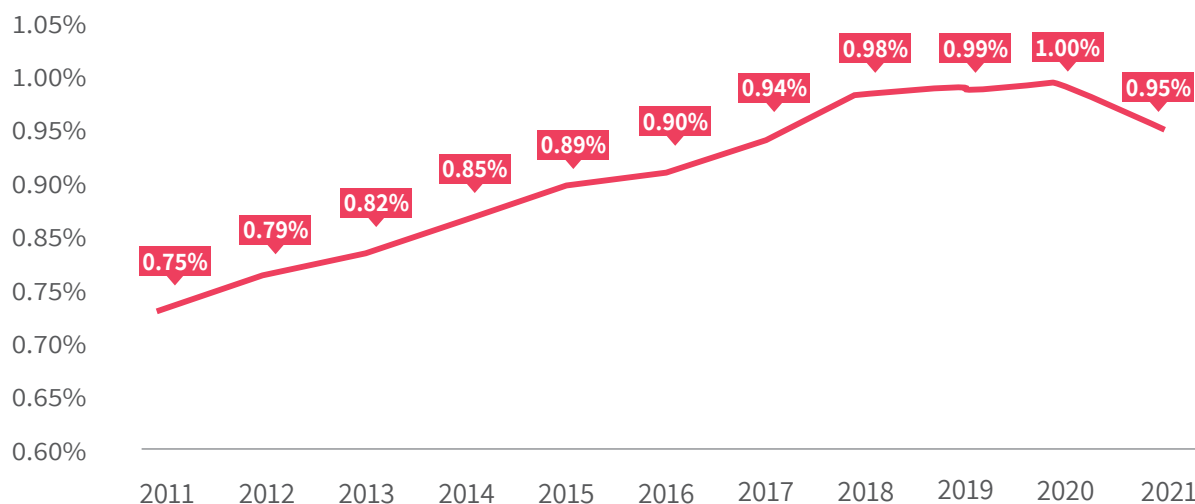
במיליוני ₪	דמי ביטוח		תביעות ברוטו*		שיעור החזר** (Loss ratio)		עמלות ישירות		שיעור עמלות	
	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט
הוצאות רפואיות	3,128	1,722	1,488	1,481	48%	86%	786	116	25%	7%
סיעודי	1,889	3,135	1,001	3,414	לא רלוונטי	לא רלוונטי	259	39	14%	1%
מחלות קשות	1,397	61	679	27	49%	44%	446	3	32%	5%
שיניים	-	517	-	415	-	80%	-	10	-	2%
נסיעות לחו"ל	376	35	155	31	41%	88%	47	4	12%	11%
נכויות	137	44	265	28	194%	63%	22	1	16%	2%
עובדים זרים	392	16	314	14	80%	83%	47	2	12%	10%
אחר	4	13	7	8	-	-	0	2	5%	12%
סה"כ מחלות ואשפוז	7,323	5,543	3,909	5,417	53%	98%	1,607	177	22%	3%
תאונות אישיות	1,706	204	884	238	52%	116%	376	12	22%	6%
סה"כ בריאות	9,029	5,747	4,793	5,655	53%	98%	1,982	188	22%	3%

* **תביעות ברוטו** - תביעות ששולמו, שינוי בתביעות תלויות, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות ששולמו ושינוי בהוצאות עקיפות ששולמו והשינוי בגין חלק העתודה עבור תביעות שבתשלום.

** **שיעור החזר (loss ratio)** - מוגדר עבור טבלה זו כיחס שבין התביעות ברוטו לדמי הביטוח בתת ענף מסוים באותה שנה. מדד זה אינו מייצג עבור ענפי ביטוח המתאפיינים בתקופת ביטוח ארוכה, ובכללם ביטוח סיעודי קבוצתי, שבו מרבית דמי הביטוח משויכים לתכניות ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים, בהן חלק מדמי הביטוח מיועד לכיסוי ארוך טווח לחברי הקבוצה. בענפים אלו, דמי הביטוח בשנה מסוימת נגבים גם בגין סיכונים עתידיים, ולכן לא בהכרח באים לידי ביטוי בתביעות באותה שנה.

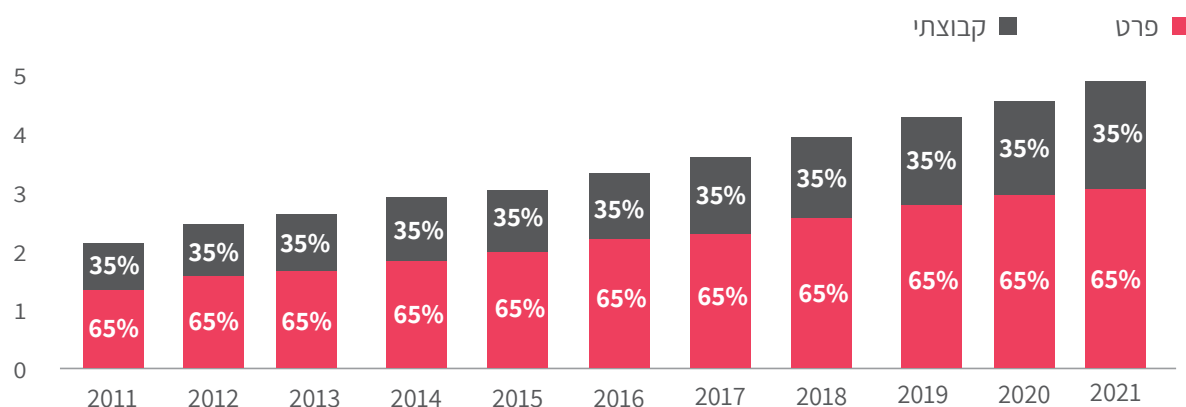
תרשים ג-14 | שיעור דמי הביטוח בענפי ביטוח בריאות מהתוצר המקומי הגולמי, 2011-2021¹⁴

— פרמיות/תמ"ג



ניתן לראות בגרף המוצג כי שיעור דמי הביטוח ביחס לתמ"ג ירד בשנת 2021. זאת, נוכח העליה בסך הפרמיה בשנת 2021 בשיעור נמוך יותר מגידול התמ"ג.

תרשים ג-15 | סך דמי ביטוח ברוטו בתת הענף הוצאות רפואיות, בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, 2011-2021 (במיליארדי ₪)

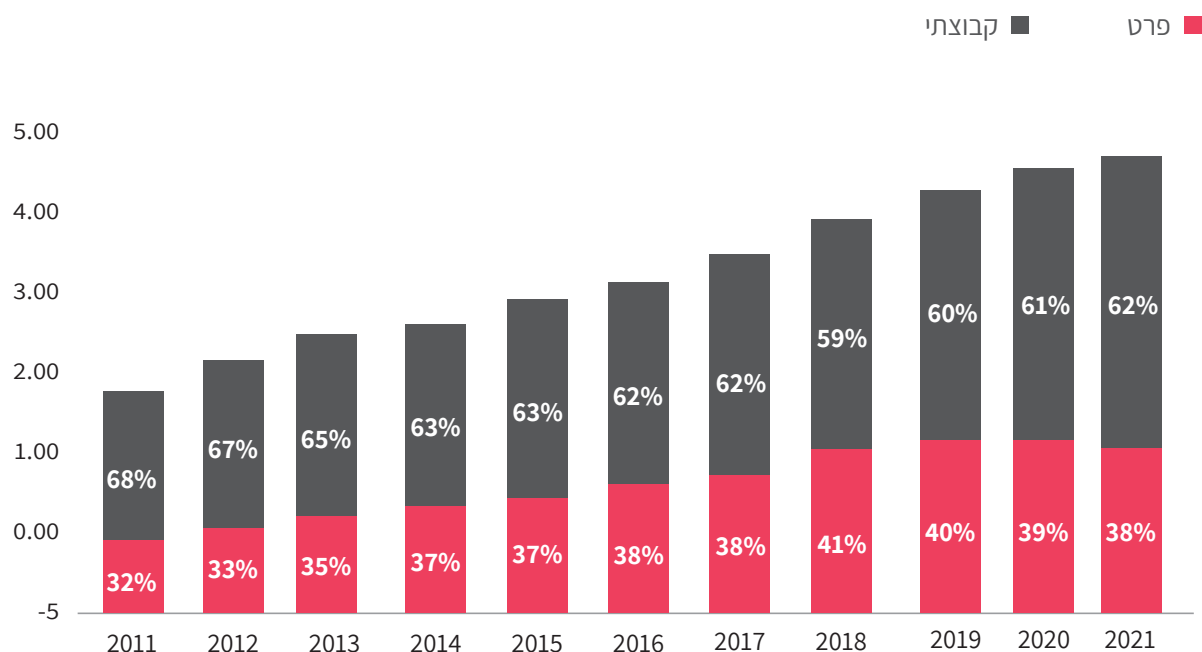


מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות

בשנת 2021 סך דמי ביטוח בענף הוצאות רפואיות, פרט עמד על 3.13 מיליארד ₪; בשנת 2021 סך דמי ביטוח בענף הוצאות רפואיות, קבוצתי עמד על 1.72 מיליארד ₪.

14 בסיס הנתונים של הבדיקה הוא התוצר המקומי הגולמי במחירי שוק שוטפים

תרשים ג-16 | סך דמי ביטוח ברוטו בתת הענף סיעודי, בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, 2011-2021 (במיליארדי ₪)



מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות.

בשנת 2021 סך דמי ביטוח בתת-הענף סיעודי: פרט – 1.89 מיליארד ₪; קבוצתי – 3.14 מיליארד ₪.

מספרן של הפוליסות לביטוח סיעודי בסוף 2021 עמד על כ-5.6 מיליון, מתוכם כ-920 אלף בביטוח סיעודי פרט, וכ-4.7 מיליון בביטוח סיעודי קבוצתי. מרבית המבוטחים בביטוח סיעודי קבוצתי, מעל 4.5 מיליון מבוטחים בביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים.

2.2 | מדדי ריכוזיות ונתח שוק

לוח ג-9 | מדדי ריכוזיות בביטוחי בריאות בחלוקה לתת-ענפים, 2011 ו-2021* (לפי דמי ביטוח)

	קבוצתי						פרט					
	CR5		CR3		HHI		CR5		CR3		HHI	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021	2011	2021	2011	2021	2011	2021
הוצאות רפואיות	100%	93%	97%	80%	0.40	0.30	97%	91%	69%	64%	0.20	0.19
מחלות קשות	98%	99%	84%	91%	0.40	0.57	94%	94%	67%	62%	0.19	0.18
נסיעות לחו"ל	100%	100%	100%	100%	0.98	1.00	97%	95%	86%	87%	0.37	0.31
סיעודי	100%	100%	99%	99%	0.39	0.38	99%	97%	77%	79%	0.24	0.26
נכויות	100%	100%	97%	96%	0.44	0.62	97%	95%	68%	68%	0.20	0.19
שיניים	97%	100%	91%	89%	0.45	0.34	100%	-	100%	-	0.51	-
עובדים זרים	100%	100%	100%	100%	0.51	1.00	100%	100%	89%	100%	0.33	0.50
סה"כ מחלות ואשפוז	99%	96%	96%	89%	0.35	0.34	96%	91%	67%	65%	0.20	0.20
תאונות אישיות	98%	100%	90%	96%	0.37	0.67	91%	81%	81%	66%	0.26	0.19

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

* להסבר על אופן חישוב מדדי ריכוזיות ראו סעיף 1.3 לעיל.

לוח ג-10 | נתח שוק בדמי ביטוח ברוטו בריאות בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, לפי תת-ענפים (במיליוני ₪)

סך לפי תת ענף	דיייד שילד	שומרה	שירביט	הכשרה	ביטוח ישיר	איילון	AIG	מנורה	מגדל	הפניקס	כלל	הראל*	במיליוני ₪
3,128	115	-	1	8	59	68	18	403	580	509	447	921	פרט
1,722	42	-	-	-	-	127	-	95	154	397	79	829	קבוצתי
100%	3%	0%	0%	0%	1%	4%	0%	10%	15%	19%	11%	36%	נתח שוק
1,889	-	-	-	15	-	36	-	90	460	261	264	763	פרט
3,135	-	-	-	-	-	0	-	536	5	982	35	1,577	קבוצתי
100%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	12%	9%	25%	6%	47%	נתח שוק
1,397	-	-	-	2	30	33	20	233	274	208	301	296	פרט
61	-	-	-	-	-	7	-	1	3	2	3	45	קבוצתי
100%	0%	0%	0%	0%	2%	3%	1%	16%	19%	14%	21%	23%	נתח שוק
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פרט
517	-	-	-	-	-	24	-	55	31	155	-	251	קבוצתי
100%	0%	0%	0%	0%	0%	5%	0%	11%	6%	30%	0%	49%	נתח שוק
376	168	-	10	-	1	-	16	2	7	49	12	111	פרט
35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	-	קבוצתי
100%	41%	0%	2%	0%	0%	0%	4%	0%	2%	12%	11%	27%	נתח שוק
137	-	-	-	0	3	4	-	20	35	17	26	31	פרט
44	-	-	-	-	-	34	-	2	2	6	0	-	קבוצתי
100%	0%	0%	0%	0%	2%	21%	0%	12%	21%	13%	15%	17%	נתח שוק
392	-	-	-	-	-	47	-	84	-	0	0	261	פרט
16	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	קבוצתי
100%	0%	0%	0%	0%	0%	15%	0%	21%	0%	0%	0%	64%	נתח שוק
4	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	פרט
13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	1	קבוצתי
100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	7%	16%	73%	0%	4%	נתח שוק
12,866	325	-	10	26	93	396	54	1,522	1,553	2,597	1,203	5,086	סה"כ לפי חברה
100%	3%	0%	0.1%	0.2%	0.7%	3%	0.4%	12%	12%	20%	9%	40%	נתח שוק לחברה
2,706	-	1	1	12	165	51	107	152	196	159	272	591	פרט
204	-	-	-	-	-	165	0	-	11	5	4	19	קבוצתי
100%	0%	0%	0%	1%	9%	11%	6%	8%	11%	9%	14%	32%	נתח שוק

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות